

ELTE BTK Néprajz MA I.

Vámos Gabriella

A New Age köré épülő alternatív gyógymodok testértelmezési lehetőségei

Mary Douglas értelmezése szerint a „test annak a társadalmi rendszernek az érdekében és abból közvetít információkat, amelynek része. Úgy kell tekintenünk, mint amely legalább három módon közvetíti a társadalmi helyzetet. Maga az a terület, amelyen visszacsatolási kölcsönhatás következik be. Maga is gondoz bizonyos cseréket, amelyek a társadalmi helyzetet alkotják. Továbbá pedig az által közvetíti a társadalmi struktúrát, hogy a test is annak részévé válik.”¹ A testről kialakított kép interszjektív, tehát felépítése és fenntartása nem lehetséges társas közeg nélkül.²

„Az elmúlt évtizedek során az emberi test a tudományos kutatások középpontjába került. E divatos »új« téma felé irányuló tudományos érdeklődés szinte beláthatatlanul nagy kutatási területet jelölt ki, ahol a vizsgálódások gyakorta átlépnek a hagyományos diszciplínák határain, különböző módszerek és szemléletmódok összehangolásával próbálják feltárni a különféle korok testről alkotott elképzeléseit, a testi megnyilvánulásokat és a testábrázolások szimbolikus jelentéseit.”³ A testről alkotott diskurzusok sokfélék, több irányból közelítenek a téma felé, de abban megegyeznek, hogy a testet társadalmi, közös-

1 Douglas 2003: 108.

2 Borgos 2002: 53.

3 <http://www.c3.hu/scripta/scripta0/replika/28/test.htm> (letöltés ideje: 2012. augusztus 28.)

ségi termékként kezelik.⁴ „Az emberi testek nem »születnek«, nem a »természet« adományai, hanem *konstrukciók*, amelyek a létrejött társadalom jelentésadás, szimbolizációs tevékenységével függ össze.”⁵ Az, hogy az ember hogyan értelmezi saját testét különböző korokban eltéréseket mutat, és szorosan összefügg a társadalmi elvárásokkal. Az ember fizikai teste, mint adott jelenség, egyben olyan kutatási terület, melynek tanulmányozása során egy társadalmi csoport saját és másokhoz kapcsolódó testértelmezési lehetőségeire is fény derül. Ilyen módon alkalmas arra, hogy identitásfolyamatokat is kifejezzon.⁶ Ezáltal a test az erős illetve gyenge ellenőrzés dimenziójába kerül, a társadalmi igények erősségétől függően.⁷

Verebélyi Kincső hangsúlyozza, hogy „az ember testéhez való viszonya a test tagolásában, az egyes testrészek értékelésében, a testi alkalmasság és alkalmatlanság megítélésben, a test technikáiban, valamint a testtel való bánásmódok és az erről szóló vélekedések összességében egyaránt jelen van. A testről alkotott elgondolások megfogalmazódnak a hiedelemszövegekben, és leképeződnek a gyakorlatba, a szokásokba, a konkrét és kommunikatív cselekedetekbe, különféle kódokba (pl. táplálkozás, viselet, tánc).”⁸

Marcel Mauss francia szociológus „testtechnikákról” írott tanulmányában a testet olyan felületként kezeli, amelyen a test használatával kapcsolatos társadalmi elvárások fejeződnek ki. Ennek tükrében vizsgálja a járás, úszás módjainak változását, és arra a megállapításra jut, hogy az utánpótlás folyamata tartja fenn a test használatának mikéntjét. Az ember számára az elsődleges szerszáma a teste, ilyen módon alkalmassá válik arra, hogy a társadalmi integráltságra is felhívja a figyelmet, rávilágítson a kulturális különbségekre. Kiemeli azt, hogy másként használják a testüket az egyének az egyes életkorokban, élet-szituációkban, létfenntartási helyzetekben.⁹

Az ember a saját testéhez az elfogadott kulturális normáknak megfelelően viszonyul¹⁰, mely Pierre Bourdieu megállapítása szerint, nyelvként is kezelhető. „A »személyiség« valamennyi megnyilvánulása közül a test, az észlelhető forma, amely benyomást kelt (...), a test

4 A testképről szóló filozófiai és kulturális diskurzusok összefoglalását lásd: Borgos 2002: 47-53.

5 Csabai - Erős 2002: 7.

6 Csabai - Erős 2002: 7.

7 Douglas 2003: 113.

8 Verebélyi 2005: 73.

9 Mauss 2000: 425-446.

10 A kultúra testképe összefüggésben áll a betegségek és gyógyítások értelmezési lehetőségeivel és a betegség többé-kevésbé megállapított hátterével, a betegség okával. Iancu 2010: 184.

fejezi ki legadekvátábban az úgy nevezett személyiség »mélyrétegeit«, »természetét«. A test tehát nyelvként viselkedik, olyan nyelvként, amelyet nem annyira mi beszélünk, mint inkább rólunk mond valamit, a természet nyelveként viselkedik, mert lényünk, lényegünk legmélyebbre teremtett, egyszerűs mind legigazabb (hiszen tudatos módon a legkevésbé ellenőrzött s egyben a legkevésbé ellenőrizhető) tartozékát tárja fel.”¹¹

Ezen elméletén tovább indulva a testet úgy fogom fel, mely alkalmas arra, hogy egy mikroközösség testről alkotott elképzeléseit is kifejezze, és bizonyítani igyekszem, hogy értelmezése szorosan a közösségi ideákhoz kapcsolódik. Így válik a test a „társadalmi hovatartozás természetessé tett azaz legitimizált nyelvévé.”¹² Ezért beszélhetünk kulturális testképről, mely mindazokat a jegyeket és értelmezési kereteket viseli magán, melyek a közösségi normáknak megfelelnek. Ez generálja azt is, hogy a közösség teljes jogú tagja csak az lehet, aki a csoport ideáinak megfelelően gondolkodik a saját és mások testéről. Az egységes nézőponthoz történő alkalmazkodás azt is eredményezi, hogy a csoport összetartozását erősítse, a kívülállóktól, az „avatatlantól” még jobban elhatárolja magát.¹³ Ilyen módon a „másokról” kialakított kép is konstruálható, melyekből kirajzolódnak azok a testi, fizikai tulajdonságok, melyek az elutasítás, az elkülönülés kiindulópontjává válnak.¹⁴ Történhet ez azért, mert a „testi megjelenés, a test mint szimbolikus jelentések hordozója mindig is fontos eleme, szabályozója volt az én kiterjesztésének és határainak, a társas és társadalmi kapcsolatoknak.”¹⁵ Azt is mondhatjuk a test a posztmodern értelmezésben az én konstitutív részévé vált, egy olyan talajként jelentkezik, amelyre az egyéni identitás-narratívumok építhetők.¹⁶

Jelen dolgozatom célja a *New Age* eszmeiségbe illeszkedő alternatív gyógyászati módszerek testértelmezési lehetőségeinek rendszerezése és vázolása. Ez a terület alkalmas arra, hogy a test köré fonódó új és összetett értékelési, értelmezési alternatívákat szemléltesse. Bizonyíthatóvá válik az is, hogy a *New Age* esetében olyan több rétegű világnézeti rendszerről beszélhetünk, amely az emberi test megközelítési lehetőségeinek is megszabja a határait, annak újabb irányait jelölje ki. Fontosnak tartom a *New Age* eszmei hátterének vázolását és ösz-

11 Bourdieu 1978: 151-152.

12 Bourdieu 1978: 152.

13 vö. O'Mathura - Larimore 2009: 38.

14 Csabai - Erős 2002: 11.

15 Csabai - Erős 2002: 10.

16 Ez az elmélet Antony Giddens nevéhez kapcsolódik, aki az 1991-ben években megjelenő munkájában fejti ki nézeteit. Ezt idézi: Csabai - Erős 2002: 10.

szettségének bizonyítását, továbbá a körülötte kialakuló alternatív gyógyítói eljárások alternatív gyógyászati kultúrtörténetben történő elhelyezését, hiszen a New Age esetében a gyógyítói eljárás és világnézeti rendszer szorosan összekapcsolódik.

Dolgozatom első felében a New Age-ről szóló diskurzusokat tekintem át, melyek alátámasztják azt a megállapítást, hogy egy komplex kutatási területről van szó, melyben a néprajztudomány is kijelölheti a saját irányait szem előtt tartva az interdiszciplináris megközelítési lehetőséget. Egy kortárs témáról van szó, melynek társadalmi volta indokolja a néprajzi kezdeményezésű kutatási perspektívák kialakítását.

Jelen dolgozatomban az alternatív gyógyászat fogalmához kapcsolódó problémáktól, fogalomértelmezési lehetőségektől¹⁷ és az alternatív gyógyászat kultúrtörténeti háttérének¹⁸ ismertetésétől eltekintek, mert nem kapcsolódik szervesen a dolgozat problémafelvetéséhez, túlfeszíteni annak kereteit, csupán a témát érintő, a 20. század második felében megjelenő új módszerek eszmei hátterét kívánom megemlíteni.

17 Erről többek között lásd: Pietroni 1992; Ráczykevy 2001: 190.; Beck 2004: 130.; Koltay 2004.; Révai Új Lexikona XVII. kötet 2006: 832.-833. Az elméleteiket figyelembe véve az alternatív gyógyászat fogalmát a következőképpen határozom meg: Olyan ember (esetleg állat) gyógyászati rendszer, amely mögött egy, sajátos egészség- és betegség értelmezési elmélet áll. A szükséges anatómiai ismeretek mellett, kórtani és életvezetési ismereteket is magába foglal. A betegség eredetéről, háttéréről és felismeréséről kialakult képzeteket és megközelítésmódokat is felhasználja, melynek célja a betegség megelőzése, a betegség hatására létrejövő külső, belső szervi és szellemi elváltozások gyógyítására irányuló törekvések. Ehhez felhasználja a népi gyógyászatban is ismert növényi, állati, ásványi eredetű anyagokat, valamint a hivatalos gyógyászat körébe tartozó eljárásokat és ismereteket, de a szervezet öngyógyító erejébe, az egyéniség erejében, a gyógyulásba vetett hit nagy hangsúlyt kap. Az alternatív gyógyászatban jól megférnek egymás mellett a racionális tudáson alapuló, a modern mitikus nézetek, a vallási elemek (amelyek a nagy világvallások bármelyik eleme lehet) és népi gyógyászati jellegzetességek is. Olyan gyógyító módszereket is magába foglal, melyek az alternatív spiritualitás sajátjai. Nagy hangsúlyt fektet a gyógyító és beteg együttműködésére, egymást kiegészítő álláspont kialakítására. A gyógyító minden esetben olyan kiválasztott személy, aki képes kapcsolatot teremteni a természetfeletti erővel (ami jelen esetben gyűjtőfogalomként kezelendő, mivel az alternatív gyógyászok számára sem egyértelmű, hogy ez Isten, angyalok, Buddha, Tao, Prana, vagy egy kiemelkedő megvilágosodott személy) aminek gyógyító erejét közvetíti a beteg felé.

18 Kultúrtörténetileg érdekes tény, hogy a hivatalos- és alternatív gyógyászat viszonyát a hivatalos és népi gyógyászat kapcsolatához lehetne hasonlítani. Ennek az oka, hogy hazánkban az 1770-es, 80-as években a központi hatalom, az orvosi rend támogatásával fellépett a népi gyógyítók ellen, így a bábáknak, seborvosoknak egyetemet végzett, hivatalos keretek között elismert orvos előtt kellett vizsgát tenniük. Ennek a gondolatnak a *felvilágosult abszolútizmus* eszméje szolgáltatta a szellemi hátteret, mely a hazai orvostudomány fejlődése mögött állt. Erről többek között lásd: Spielmann 1979.; Füsti Molnár 1983: 54-64.; Oláh 1986.; Deáky 2002: 9-10.; Koltay 2002., 2004.; Kölnei 2006: 35-36.

Forrásként a világhálón elérhető alternatív gyógymódokhoz kapcsolódó portálokat használtam, különös tekintettel a beszélgetőforumokra és levelezőlistákra. Ezeket az elbeszéléseket, személyes történeteket Gillian Bennet elméletéhez kapcsolódóan, olyan „kis elbeszéléseknek” (olyan történetek, amelyek személyes élményeken alapulnak) tekintem, melyek a „nagy elbeszélések” (pl. gyakorló gyógyító tevékenységének bemutatása) mindennapos, különböző kontextusokban történő, egyéni értelmezéseinek tekinthetők.¹⁹ Szeretném bizonyítani azt, hogy az internetes portálok vizsgálata során egy olyan szövegtörzset kerül a kutató elé, mely olyan virtuális kommunikációként lép fel, ami az élőbeszéd aktusát követi. A megfigyelhető kommunikációs stratégiák, narratívák utalnak a közösségre, segítik a résztvevők ismereteinek átadását. Megadják a felhasználónak azt a szabadságot, hogy névtelenségben maradjon, amellet, hogy az azonos problémával küzdők számára közösséget teremtsen, erősítve ezzel az „én” és „mi” közösségérzetet az „ők” ellenében.²⁰

Walter J. Ong a televízió, rádió, telefon nyomán megvalósuló szóbeliséget, másodlagos szóbeliségnek nevezi. Ong három a kommunikáció három fázisának (elsődleges szóbeliség, írásbeliség) egyikének tekinti ezt a másodlagos szóbeliséget. A megnevezés magában hordozza azt a jelentéstartalmat, mely szerint az internetes szövegek – ahogyan az élőbeszéd sem – nem befejezett, az internetes felület is interaktivitást követel, olyan kommunikációs folyamat játszódik le, amely az élőbeszéd vonásait mutatja.²¹ Paul Zumthor Ong téziseit kiegészítve – az írásbeliségnek a szóbeliségre gyakorolt hatását is szem előtt tartva – elsődleges szóbeliség (írásbeliség előtti szóbeliség), kevert szóbeliség (írással rendelkező, de nem általa meghatározott szóbeliség), másodlagos szóbeliség kategóriáit különbözteti meg. Jelen esetben is az internetes kommunikációt másodlagos szóbeliségként értelmezhetjük.²² Az említett diskurzusok nyomán haladva Balázs Géza a *beszélt nyelviség* terminusát preferálja az internetes kommunikációs formák összefoglaló nevéként. Tekintettel arra, hogy ebben az esetben a beszélt nyelv írott formájával találkozhatunk, a másodlagos írásbeliség (vizuális szervezettségű) is alkalmas kifejezésként mutatkozik. Olyan nyelvi létmód, amelyben valamilyen technikai eszköznek fontos szerep jut, így új kommunikációs térrel találkozhatunk. Ezt a kommunikációs típust sokszínű írástechnika, stílus, szövegtípus

19 Bowman – Sutcliffe 2000: 6.

20 Köiva 2009: 162-183.

21 Ong 2008.

22 Balázs 2005: 36-38.

jellemzi, mely az élőbeszéddel mutat rokonságot, de figyelembe kell vennünk az informatika nyelvi hatásait.²³ A nyelvi jellemzőkön kívül fontos hangsúlyozni ezen kapcsolattartási forma tematikus voltát, a sajátos közös kód használatát, mely az on-line közösségek megalakulását és összetartását eredményezi. A csevegőcsatornák olyan társadalmi térként jelentkeznek, ahol a gátlásoktól mentes véleménynyilvánítás figyelhető meg.²⁴

A fórumokat ebben az esetben a kultúrakutatás empirikus módszereinek sajátos, virtuális terepeként foghatjuk fel, mely bármennyire hordozza az élőbeszéd jegyeit a világháló virtuális valóságában létezik, így az által reprezentált valóságról (fórumhozzászólók valódi neve, életkora, igazi személyisége) csak közvetett információkkal szolgál.²⁵

A New Age-ről foló diskurzus

Hazánkban a rendszerváltozás után bekövetkező politikai és társadalmi átalakulás eredményezte azt, hogy országos szinten kezdtek terjedni ehhez az összetett világnézeti rendszerhez kapcsolódó eszmék és elméletek. A felgyorsult és szabaddá vált információáramlás hatására távoli kultúrák váltak megismerhetővé, kerültek egymás mellé, de az átalakulás közösségi kapcsolatok átformálódását is eredményezte.

A változás azért volt nagyívű, mert hazánkban, az 1945 után bekövetkezett politikai, gazdasági, társadalmi változások, a szocialista mintára történő átszervezés, olyan légkört teremtett, amelyben a nyugati eszméknek nem volt helye. Az államhatalom szellemiségével ellentétes ideák csak titokban működhetek, így a vizsgált téma kapcsán alig rendelkezünk információval az említett korszakot illetően. Ez a rendszerváltozásig alig változott, noha a nyugati országokban már az 1950-es évek végén találkozunk olyan kérdéskörök vizsgálatával, mint a gnoszticizmus, a pozitív gondolkodás eszméje, meditáció, UFO történetek, okkult filozófiák, gyógyítói tevékenységek, melyek az 1970-es évektől egyre népszerűbbé váló, New Age-ként emlegetett spirituális közösség köré szerveződött.²⁶ A New Age mozgalom

23 Balázs 2005: 39-51. David Crystal az új nyelvi jelenséget vizsgálva, az új beszéltnyelviség sajátosságaként a következőt említi: „informatikai alapú, számítógépek, internet vagy mobilkommunikáció által közvetített írásbeli vagy szóbeli kommunikáció, amelyre jellemző az átmenetiség: beszédközel, szlegnes képeket is használó írás- és közlésmód, az élőbeszédhez közelítő, de azzal nem azonos beszéd-szintetizálás. Az új beszéltnyelviség egyre több funkciót vesz át a valódi élőbeszéd-től, sok helyen annak helyébe lép. Az új beszéltnyelviség nyelvtana sajátos, meghökentő.” idézi: Balázs 2005: 40.

24 Balaskó 2005: 58-88.

25 Kis-Halas 2010: 594. A tanulmány szerzője Thomas J. Csordas elméletét használja fel.

26 Bowman, M.- Sutcliffe, S. 2000. 4-5.

az 1980-as években már nemzetközi társadalmi jelenségként terjedt a nyugati országok határain túlra is.²⁷

Az alternatív gyógyászat – mely újfajta testértelmezési diskurzusok felé nyitott – a 20. század második felében annak a heterogén rendszernek a részeként kapott helyet, melyet New Age-nek nevezünk.²⁸ Bizonyítja ezt az is, hogy az 1997-ben kiadott, mérőföldkőnek tekinthető kormányrendeletek (40/1997. [III.5.], 11/1997. [V.28.] NM rendelet) a New Age ideológiáján alapuló eljárásokat sorolják az alternatív gyógyászat körébe.²⁹

Ezeket az eljárásokat bonyolultság jellemzi, de módszerei és felfogása a 19. században jellemző és népszerű alternatív gyógyító eljárásokkal mutatnak rokonságot.³⁰ Egy olyan új szellemi érdeklődésről beszélhetünk, amelyben az okkultista tanok és keleti eredetű gondolatok is helyet kapnak, melyekből a gyógyítók tevékenysége gazdagon integrál. A különböző energiákba, kozmikus erőkbe, magasabb tudatállapot szerepébe, bolygók hatásába, csakrákba, meridiánokba, aurába, asztrológiába, reinkarnációba vetett hit, mágikus, spirituális eszközökkel történő gyógyítás a jellemző.³¹ Általános felfogás, hogy a New Age filozófiájában a test a *világmindenséggel egységet* alkot, önismeretre, a szociális környezettel történő összehangolt működést tartja szem előtt. A megállapítás igaz, de ennek módja még kevésbé rendszerezett. Az eljárások test energiáinak helyreállítására törekszenek, a környezettel való összhang kialakítására, a kozmikus energia jótékony erejének felhasználására.³² Így a legtöbb módszer lényege,

27 Clark – Kelly: 1990: 13.

28 Gál P. 2010. 150-156.

29 Ezek a következők: alternatív mozgás (jóga, csikung, tajcsi, stb.), mozgás-és masszázsterápia (pl. akupresszúra), légzésterápia, relaxáció (pl. autogén tréning, respirációs biofeed-back technika), meditáció, imagináció (a képzelet felhasználása), táplálkozási terápiák (pl. diéta) fito-és aromaterápia (gyógynövény-terápia), apiterápia (a méhészet termékeinek felhasználása), homeopátia (egy betegség ugyanolyan tüneteket okozó anyagokkal való kezelése, Samuel Hahnemann módszere), antropozófikus gyógyítás (elméleti szemszögből való gyógyítás, Rudolf Steiner elmélete nyomán), neurálterápia (gyógyhatású szer injekciózása a neurohormonális rendszerbe), oxigén-és ózonterápia, mikrobiológiai terápia (a bélflóra helyreállítása mikrobákkal), enzimterápia, méregtelenítő terápiák (étkező- és ivókúrák, kolonhidroterápia, izzasztókúra stb), szín-, fény-, és szonoterápia, kineziológia (izomteszten alapuló módszer, G. Goodhart), családterápia (B. Hellinger), bioenergetikai gyógymódok (csakraterápia, reiki, biorezonancia, pszi sebészet stb.), reflexológia, krisztályterápiák (pl. orgonterápia, sugárzó, speciálisan hangolt krisztályokkal). Révai Új Lexikona XVII. kötet, 2006. 832.

30 Koltay E. 2002. 169.

31 Gál P. 2010. 349.

32 Gál P. 2010. 56-57.

hogy helyreállítsa a szervezet energia-egyensúlyát, így terápiaként és kvázivállásként is értelmezhető.

A New Age egyik fő jellemzője az „egészre törekvő, holisztikus gyógyítás”, tehát a test, lélek, szellem egységének helyreállítása. A természettudomány határán történő átlépés ott következik be, „ahol már nemcsak az embert magát nézi, mint egységet, hanem az ember és világmindenség egységét, az ember és a kozmosz egységét állítja. Egy olyan energia meglétét feltételezi, mely mikrokozmosz és makrokozmosz között széttört harmóniát kell, hogy helyreállítsa.”³³ Ebben az esetben nem a betegség tüneti kezelése a cél, hanem a sérült testi-lelki-szellemi egyensúlyának helyreállítása. A holisztikus szemlélet a közösségi háttér mellett – noha az egyáltalán nem homogén kategóriaként kezelendő - az egyén öngyógyítására is hangsúlyt fektet, bevonva a gyógyításba, mivel a három réteg harmonikus együttműködése az egyéni felelősségvállalást is feltételezi.³⁴

„A New Age nyomán a posztindusztriális társadalmakra jellemző az *alternatív spiritualitás*, vagyis a vallás egy új formájaként megjelenő lelki-eszmei meggyőződés. Ezzel a fogalommal a valláskutatók az erősen szekularizált posztindusztriális társadalmak közösségi és egyéni vallási megnyilvánulási formáit jelölik.”³⁵ Mindazokra a megnyilvánulásokra, melyek a hagyományosan értelmezett vallásosságtól, annak bármelynemű megnyilvánulásától eltérnek, Tomka Miklós³⁶ és Kamarás István³⁷ az *új vallási mozgalmak* gyűjtőfogalmat alkalmazza. Ezekre reflektálva Kis-Halas Judit az alternatív spiritualitás fogalmát preferálja – tanulmányaiban jól alátámasztja tézisét – mely szerint ez a megnevezés „határozottabban visszaadja az új típusú lelki-szellemi-ségi meggyőződésnek a hagyományos vallásosságtól eltérő jellegét.”³⁸ Én Kis-Halas Judithoz csatlakozva az alternatív spiritualitás megnevezés mellett foglalkozok állást, mely jelzi, hogy egy sajátos, egyedi/egyéni értelmezési lehetőségeket is kínáló struktúráról van szó, melyet olyan gyűjtőfogalomként kell kezelni, amelybe a különböző újpogány hitrendszerek, az alternatív medicina egyes elemei, ezoterikus gyógyászati kultuszok egyaránt beletartoznak.³⁹ Ezért nem lehet „A NEW AGE-ről” mint általános szerkezetéről beszélni, mivel túl összetett és sokrétű, különböző megközelítési lehetőségekkel kecsegtető rend-

33 Gassmann, L. 1987. 20-21.

34 Beckford, A. J. – Hedges, E. 2000. 169-184.

35 Kis-Halas J. 2007. 401.

36 Tomka M. 1996. 163-171.

37 Kamarás I. 1999. 560-568.

38 Clark – Kelly 1990: 13., Farias 2004: 105., Kis-Halas J. 2007. 415.

39 Kis-Halas J. 2007. 401.

szerről van szó. Nézőpontom szerint kisebb résztémák kiválasztása közelebb visz megismeréséhez. Jelen dolgozatomban is arra töreksem, hogy a struktúrába illeszkedő alternatív gyógy módok kapcsán megragadható testértelmezési lehetőségekre hívjam fel a figyelmet.

Újszerű, és egyedi jellemzője a mozgalomnak a „saját spirituális élet kialakítására irányuló törekvés”, azoknak a teóriáknak a felhasználása, melyek az egyén egyéniségéhez, elvárásaihoz leginkább közel állnak.⁴⁰ Így azt mondhatjuk, hogy az illető a „spirituális szupermarket” árúiból maga válogatja ki a számára szimpatikus jellemzőket, alakítja ki sajátos világvélményét.⁴¹ Kamarás István, az új vallási mozgalmakat vizsgálva sorolja fel azokat a jellemzőket, melyeket az alternatív spiritualitás sajátjainak tekinthetünk, melyekre dolgozatomban későbbi részében is utalni fogok. Kiemelésük a testértelmezés szempontjából is fontos, mert mindezek a liberális nézőpontok járulnak ahhoz hozzá, hogy az emberi testet úgy kezeljék a gyógyító eljárások során, mint a „beavatási szertartás” után az új világnézetbe integrálható felületet.

A új világnézeti forma legalapvetőbb jellemzőit a következőkben foglalhatjuk össze: „A vallásgyakorlat nem alapvető feltétele egy kijelölt kultusz hely (templom, imaház), így a rituális tevékenység sem követ szigorú szabályokat, az egyéni igényeknek megfelelően alakítható, elvétele vannak jelen elsajátítandó hittételek, a vallás alapító irata, szöveges kánonja is hiányozhat, és nincs szó a hagyományos értelemben vett vallásalapítóról, helyette gurukról, tanítókról, mesterekről beszélhetünk, és nincsenek a közösséghez tartozást meghatározó, korlátozó szigorú szabályok, az önmegjelenítés jóval nagyobb szerepet kap a létrejövő laza közösségek számára.”⁴² Ezt egy a már Kis-Halas Judit által is vizsgált reikibe történő beavatási szertartás példáján szeretném bemutatni, melynek körülményei jól illusztrálják az említett jellemzőket.

Jelen fejezetben azokat a testértelmezéseket emelem ki, amelyekkel a „hagyományos”, „mindennapi” felfogásokban nem találkozunk. Ezek a mikrokozmosz-makrokozmosz, tehát az ember és az őt körülvevő környezet viszonya, különös tekintettel a test egyes testrészeinek megkülönböztetett voltára (tenyér, talp, írisz), az aura, tehát a teste körülvevő energiamező fontos szerepe, illetve a csakrák, mint „energiacsatornák” testet tagoló volta, amelyek ha sérülnek, fizikai fájda-

40 Erről többek között: Kamarás I. 1999.; Tomka M. 1996.; Prince, R. – Riches, D. 1999. 107-120.; Fernos, L.-Furhoff, A. K. –Wändel, Per E. 2005. 521-528.

41 Bowman, M.- Sutcliffe, S. 2000. 7. vö. Kamarás I. 1999. http://epa.oszk.hu/00700/00775/00005/1999_05_06.html

42 Kis-Halas J. 2007. 401.

lomhoz vezet. Az említett három terület a gyógyítók tevékenységében összemosódik. Nem ritka eset, hogy valaki talpmasszázzsal gyógyít, mielőtt auratisztítást végez, és a kezelés közben koncentrálna a blokkolt energiák helyreállítására.⁴³ A három területet azért is emelem ki, mert Catherine L. Albanese is hangsúlyozza, hogy a New Age és gyógyítás diskurzusaiban olyan megfogalmazások jelennek meg mint „univerzum gyógyító energiái”, „csakrák”, „rezgés”, „harmonizálás”, melyből Albanese azt is következteti, hogy a gyógyítás az univerzum szintjén is zajlik, így egészsége annak összhangjával együtt értelmezhető. Ennek ellenkezője is igaz, mely szerint az univerzum felborult egyensúlya betegségek kialakulásához vezet.⁴⁴

Mikrokozmosz- Emögött az értelmezés és kategória mögött meghúzódik az a gondolat, mely szerint „a természet többé nem csupán az embert körülvevő, ősidőktől adott élő és élettelen közeg, melynek ki vagyunk szolgáltatva, s amelyből egyúttal létezésünk szükségleteinket merítjük, hanem erő ad, pihentet, óv, gyógyít és gyönyörködtet, és mindezekért megkülönböztetett tiszteletet érdemel.”⁴⁵ Ennek a gondolatnak a hátterében újra kell értékelni a természet és az ember viszonyát a XXI. században is, átértelmezni a közöttük lévő kapcsolatot. Ebben az esetben az emberre szükséges úgy tekinteni, mint egy mikrokozmoszra, aki a természettel összehangolva működik, tehát az őt körülvevő makrokozmosz része, gyógyulása, egészségének visszanyerése annak harmonikus együttműködésével érhető el. A természet, természetes, romlatlan, ősi utáni vágyakozás a XVIII. század közepétől lett az európai gondolkodás része, melynek eszmei alapjait a felvilágosodás adta. A természetkultusz nagy európai ösztönzőjének Jean Jacques Rousseau-t (1712–1778) szokás nevezni, akinek egész életművében a „Vissza a természethez!” gondolat szolgáltatja az elméleti alapot. Maga a jelenség azonban jóval összetettebb annál, mintsem, hogy egy személyhez köthető legyen. Fontos a beteg életmódja, szokásai, érzésvilága, étrendje, alvási jellemzői, az őt körülvevő szociális környezet befolyása. Ebben az esetben nem a betegség tüneti kezelése a cél, hanem a sérült testi-lelki-szellemi egyensúlyának helyreállítása. A holisztikus szemlélet a közösségi háttér mellett az egyén öngyógyítására is hangsúlyt fektet, bevonva a gyógyításba, mivel a három réteg harmonikus együttműködése az egyéni felelősségvállalást is feltételezi.

43 Ezt tapasztaltam saját terepmunkám során is, mikor egy nyíregyházi gyógyítóval készítettem interjút. Erről bővebben ld. Vámos G. 2011.

44 idézi: Kis-Halás J. 2010. 597.

45 Kósa L. 1999. 11.

Az ember és környezete közötti viszony után az emberi mikrokozmosz tovább bontható olyan felületekre, melyeken az emberi test öszszessége figyelhető meg. Ez az elmélet húzódik meg a talp, a tenyér, az szem íriszének értelmezése, az akupunktúra, az akupresszúra módszere mögött. (lásd. 1. kép)

Newdaron

2011.11.05 05:33:30 © (50)

Rengeteg reflexpont található a talpon, ezeket egytől-egyig biztosan tudnod kell, hogy hol van, és minék a reflexpontja. Ráadásul többféle elképzelés is van arról, melyik pont hol van. A pontok túlnyomó részével egyet értenek, csak pár pont, amit vitatnak. Nem tudom, kinek mond valamit a dolog; a kollégáim a Faragó-vonalat követik.

Előzmény: ezüstszalag (39)⁴⁶

2010.04.15 10:35:55 © (25)

A talpmasszirozással kapcsolatban az a helyzet, hogy ha valakinek komoly betegségei vannak, akkor ember legyen a "talpán", ha kibírja jajgatás nélkül. Nekem is a nagyujjam volt a kritikus dolog, annyira fáj, hogy nem tudta megmasszirozni a hölgy, pedig azt mondta, hogy oly kiméletesen csinálja. A nagyújj a fejjel van kapcsolatban. Tehát, akinek depressziós, vagy egyéb idegi problémái vannak, akkor ő megszenvedi ezt a gyógy módot. Azonban hatásos. Persze egyáltalán nem mindegy, hogy ki massziroz és hogyan.

Előzmény: (25)⁴⁷

HOOD

2009.03.23 09:10:58 © (13)

Helló!

A talp terápian kívül az életmód változtatásra és étkezésre kapott tanácsokkal hogy állsz?

Mennyire fáj a kezelés?

Amikor először voltam, egy fiatal hölgy kezelt, néha egy kicsit fáj. A második kezelésnél egy másik hölgy szinte csak simogatta a lábam.

Harmadszorra egy férfi úgy megkínzott, hogy alig bírtam ki. Ő azt mondja, hogy csak akkor hatásos, ha fáj. A fájdalom nagysága arányos a betegséggel.

Ezt most már én is így gondolom, mert javuló állapotommal összhangban sok ponton már nem fáj a kezelés.

Üdv

H

Előzmény: tyon (12)⁴⁸

A gyógyítás mögött is ez a szemlélet áll, hiszen „a test és lélek betegségei kölcsönhatásban állnak egymással, a siker érdekében mindkettőt

46 <http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9040887>

47 <http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9040887>

48 <http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9040887>

egyszerre kell kezelni. A szimpatikus gyógyítás értelmében a világ-mindenség makrokozmosza szorosan összetartozik az emberi test mikrokozmoszával, mely megjelenik egyrészt a testrészek-állatövi jegek, másrészt égitestek-személyiség típusok–betegségek-növények/állatok/ásványok-alapelemek-színek-illatok bonyolult láncolatokba kapcsolhatók, és különböző módon gyakorolnak hatást egymásra.”⁴⁹

Aura „Az emberi testet mandalaszerűen körülvevő, háromdimenziós energiaburok, amely különböző színű és minőségű rétegekből áll. Meghatározott részei a különböző testrészekkel és szervekkel állnak kapcsolatban, így az aura feltérképezése diagnózis felállítására is alkalmas.”^{50és51} Megléteinek gondolata azt is tükrözi, hogy az ember nem csak a biológiai, látható testével kapcsolódik a társadalomba, hanem egy magasabb szintű energia kapcsán is, mivel többen vallják, hogy a világegyetemben minden tárgynak, élő, élettelen dolognak rezgése van, így az emberi testnek, és az egyes elemeket körülvevő rezgés nem más mint az aura.⁵² Ezt a következő fórumhozzászólás névtelen írója is vallja:

Az állatokat a Földön a harmadik Teremtő Fiam teremtette. Belső aurájuk a mentális aura, ami vezérli a testépítésüket és ehhez tartozik a mentáltestük. Ezen lehet gyógyítani őket. Az a belső réteg, ami embereknél a szervkivetülés az nincs külön náluk. Középső réteg az akasha. Ehhez az állat lelke kapcsolódik. Ne gondold, hogy az állat lelke egyszerűbb, mint az emberé. Más felépítésű. Egy legkülső héj védi a durva hatásoktól. Ebben elmetest és egyre növekvő lélek van. Ez a lélek mindig ebben a kapszulában növekszik. Addig, amíg ebben elfér, utána minden példány visszashall teremtőjébe. Ezt a kapszulát körülveszi és az állatot testében is körülzárja az érzékelési aura. Ezzel tud az állat távoli dolgokat felfogni és egyes állatok ennek birtokában egyik óceánból a másikba társaloghatnak. Nincs külön tudati aurájuk. Ez alkalmas a jelátalakításra és erősítésére is. (...) Előérzetük akasha rétegük és érzékelési rétegük együttes működéséből adódó. (...) Az 5145 életre kötelezettség az állatokra is érvényes. De előfordul, hogy előbb száll vissza, mert hamarabb telítődik a lélekkel a kapszula és az állatok kapszulája is állandó méretű marad minden testet-öltése során. Ha kinövi a lelke a kapszulát, akkor kitorve visszatér teremtőjébe. Ezek a lények a Mindenségem erőforrásai. A legtöbb fajta akkora energiatermelő, hogy csak ők elegendőek lennének ahhoz, hogy folyamatosan növekedjen a Mindenségem.⁵³

49 Kis-Halas J. 2008. 252.

50 Kis-Halas J. 2007. 402-403. Uő. 2010. 598.

51 lásd: 2.-4. kép

52 <http://koli.kando.hu/profecia/Aura/seeahun.htm>

53 http://www.indigoportal.hu/viewpage.php?page_id=20

Olvasása alkalmas a rendelleneségek felfedezésére azok testi tüneteinek megjelenése előtt, sőt, az aura tudatos irányításával a betegségek is kiküszöbölhetők, ilyen módon az egyén öngyógyító erejébe vetett hit is fontos szerephez jut.⁵⁴ „Az emberi aura egyszerre energiamező, és a testet átszövő életerő megjelenése. Ezek a környezetünk és életvitelünk által befolyásolt energiák határoznak meg minket. Az aura tükrözi az egészségi állapotunkat, karakterünket, szellemi tevékenységünket és érzelmeinket, sőt, sokszor más tünetek előtt jelez különféle betegségeket.”⁵⁵ Ezt a burkot csak az láthatja, érzékelheti aki megfelelő képességekkel rendelkezik, függetlenül attól, hogy különféle szerkezeteket fejlesztettek ki az aura színének megállapítására. Mindezekkel ellentétben olyan oldalakkal is találkozhatunk, melyek lépésről-lépésre taglalják, hogy látja meg az egyén mások auráját mindenféle beavatás, magasabb gyógyítói tevékenység nélkül.⁵⁶ Az aura színe is változik, függ az aktuális hangulattól, a fáradtságtól, az illető lelkiállapotától, de a viselt ruha színétől is.⁵⁷

Az én aurám ibolyakék. Kis indigó, rózsaszín és türkisz-kék beütéssel. Azt mondta, aki értelmezte és a képet csinálta, gyógyító képességeim vannak. Teljesen meglepődtem. Tud esetleg valaki többet az ibolya színű auráról? Ez olyan, mint az indigó vagy már mást jelent? Ha tudtok erről többet esetleg, köszi. Puszi mindenkinek!:rolleyes:⁵⁸

Szerepe az egyes gyógymódokba történő beavatási szertartások során is fontossá válik. A reiki esetében például olyan energia testként jelenik meg, melyet az avatómester egy bonyolult rituálé során alkalmassá tesz a reiki számára.⁵⁹ Szintén Kis-Halas Judit számol be egy, az angyallátokat vizsgáló tanulmányában, hogy a gyógyító miként kezeli a beteg auráját. A terapeuta „az aura mérésére egy speciális aurafésűt használ, majd a megfelelő skálán helyezi el az aura színekét, s így

54 Ezért találkozhatunk olyan oldalakkal is, melyek az auratisztítás fontosságára és módjára hívják fel a figyelmet és szolgálnak útmutatóként: lásd többek között: <http://theseecret.hu/blogok/lorian-angel/aura-tisztitasegy-gyakorlat-mindennapokra-hasznaljatok-nagy-szeretettel>

55 <http://www.szabadgondolkodo.hu/szkeptikus/szotar/aura.php>

56 lásd többek között: <http://koli.kando.hu/profecia/Aura/seeahun.htm> ; <http://www.youtube.com/watch?v=oTsVGIxi0x8> ; http://www.indigoportal.hu/viewpage.php?page_id=20

57 <http://www.szabadgondolkodo.hu/szkeptikus/szotar/aura.php>; <http://konyv.uw.hu/aura.htm>; <http://www.scribd.com/doc/19710972/36/AURASZIN-SZEMELYISEGTIPUSOK>

58 http://www.indigoportal.hu/viewpage.php?page_id=20

59 Kis-Halas J. 2007. 405.

határozza meg a betegség esetleges helyét, okát, illetve következtet a beteg személyiségjegyeire.”⁶⁰

Csakrák „A csakra szanszkrit szó, jelentése: «kerék».» A jelentése már sejteti, hogy egy állandó mozgásban van, az óramutató járásával megegyező irányba forog, miközben a környezetből energiát vesz fel, de ellentétes irányba, ha energiát ad le. Ez a mozgás minden élőlénynél azonos. „A csakra a fizikai test megfelelő testrészének idegeivel áll közvetlen kapcsolatban. Az idegrendszeren keresztül látja el energiával és ez által információkkal a szerveket, végtagokat és a sejteket. Ha a test egy területén – például egy szerv aktivitása által – energiátöbblet keletkezik, akkor a megfelelő csakra a környezetbe vezeti el a fölösleges energiát.”⁶¹ Egyes értelmezés szerint: „Minden csakrának elsősorban biológiai funkciója van. A csakra a fizikai test megfelelő testrészének idegeivel áll közvetlen kapcsolatban. Az idegrendszeren keresztül látja el energiával és ezáltal információkkal is a szerveket, végtagokat és a sejteket. Ha a test egy területén – például egy szerv aktivitása által – energiátöbblet keletkezik, akkor a megfelelő csakra a környezetbe vezeti el a fölösleges energiát. Ha a táplálékláncon át valamilyen okból megszűnik a test energiaellátása, az ember képes bizonyos ideig a csakrákon keresztüli energiaellátás segítségével is élni.”⁶²

Ezt a kérdéskört a fórumokon olvasható hozzászólások is rendszeresen megemlítik.⁶³

„**Erzsi** (Donnerstag, 19 Februar 2009 12:09)

Üdvözet a csakra fórumnak! Az utolsó két hétben híztam 4 kilót, pedig ugyanannyit ettem, mint különben. Fáradtabb is és energiátlanabb vagyok. Összefügghet ez a torokcsakrával? Ki tud erre nekem válaszolni, esetleg tanácsot adni?

Köszö, Erzsi”⁶⁴

„**Molnár Ágnes** (Montag, 16 März 2009 15:42)

Igen, összefügghet a torokcsakrával. A hízás, a fáradtság pajzsmirigy alulműködésre utalhat. Ezt mindenképpen ki kellene vizsgáltatni. Kisérő terápiaként ajánlom az akupunktúrát. A Schüssler sók közül a 15 és 7 és mindenképpen harmonizálni kell a 2es és 5ös csakrát.

üdvözlettel,

Molnár Ági”⁶⁵

60 Kis-Halas J. 2008. 258.

61 <http://www.melindavilaga.hu/HTML/csakrak.html>

62 http://gyogyuljmeg.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=26:csakrak&catid=35:csakrak-cat&Itemid=43

63 lásd többek között: http://www.hoxa.hu/?p1=forum_tema&p2=994 ; <http://csakra.jimdo.com/csakra-f%C3%B3rum/>; <http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9065962>

64 <http://csakra.jimdo.com/csakra-f%C3%B3rum/>

65 <http://csakra.jimdo.com/csakra-f%C3%B3rum/>

„**Anna** (Montag, 22 Juni 2009 01:52)

Sziasztok! Kérlek szépen, segítsetek! Azt szeretném kérdezni, hogy a hajhullás melyik csakrának a problémájával van összefüggésben. Gyönyörű, dús, göndör hajam volt, de egyre csak fogy, nagyon kétségbe vagyok esve, pedig tudom, hogy ha aggódom miatta, csak még rosszabb lesz, de képtelen vagyok nyugodtan szemlélni.. Nagyon hálásan köszönöm!⁶⁶

Testünk hét fő energiaközponttal, azaz csakrával rendelkezik, amelyek a gerinc mentén találhatók. Ezek alulról fölfelé haladva a következők:

1. gyökércsakra,
2. hasi csakra, más néven: szexcsakra
3. köldökcsakra,
4. szívcsakra,
5. torokcsakra,
6. homlokcsakra,
7. koronacsakra⁶⁷

A sorrendiség azért fontos, mert az egyetemes energia alulról felfelé halad. A csakrák által beszélhetünk egy újfajta testi tagolásról is, és azt is hangsúlyozni kell, hogy az egyes csakrák különböző szervekkel vannak kapcsolatban, így ha azokban zavar keletkezik a csakrák kezelésével sikerül megakadályozni a betegséget.

Íme egy példa:

A gyökércsakra zavaraira visszavezethető néhány fizikai betegség, probléma:

Hasmenés: Mindig a félelem vagy a bizonytalanság tünete, ha nem külső mérgezésről van szó. Az illető nem képes elengedni.

Fogínygyulladás: Gyakran az ösbizalom hiánya okozza. A fogínygyulladást okozhatja a C-vitamin hiánya is.

Hátproblémák: Egyenesség és tartásproblémák. Mennyire biztosan viselkedünk és járunk az életben? A büntudat is okozhat hátfájdalmakat, hisz tonnányi bünt hordozhat a hátán az érintett. Ezt a büntudatot főként a gyökércsakrához tartozó meditációkkal oldhatjuk fel.

Hideg végtagok: Az életenergia túl gyengén áramlik az érintett területen. Gyakorlatokkal kell aktiválni a gyökércsakrát, hogy az alvó energiát felébredszük.

Lábfej: A lábfejjel kapcsolatos valamennyi probléma, földelési problémára utal. El kell gondolkodni azon a kérdésen, hogy, hogyan is birkózom meg a hétköznapokkal?

Székrekedés: Állandó stresszre utal. Az elengedéstől való félelem váltja ki.

66 <http://csakra.jimdo.com/csakra-f%C3%B3rum/>

67 <http://www.melindavilaga.hu/HTML/csakrak.html> Az egyes csakráknak megvannak a saját színe mely annak működését erősíti. Továbbá arra is alkalmasak, hogy a testet tagolják. lásd: 5. -6. kép

Vesekő: sokáig fennálló stressz váltja ki. Aki nem tud elengedni, az megkeményedik, ez a vesekövek fájdalmas üzenete. Mindenfajta megkeményedés és megkövesedés a gyökércsakrával függ össze.⁶⁸

A test(ek) szerepe a gyógyítás folyamatában

„A betegségekre vonatkozó képzetek és gyakorlati eljárások minden emberi társadalomban a kultúra meghatározott vonásai közé tartoznak.”⁶⁹ A betegség a test számára kellemetlen, rendellenes állapot, rendszerint fájdalommal jár, általános értelemben az egészség hiánya. A betegség és az egészség fogalma, tartalma egymással konfrontálva vizsgálendő. A közöttük húzható határ adott történelmi kortól és társadalmi feltételektől függ.⁷⁰ Az ember betegségre való hajlama és a gyógyítás, gyógyulás eredményessége szociális és társadalmi tényezőktől, képzettségtől, foglalkozástól, gazdasági körülményektől, politikai és kulturális jellemzőktől függ.⁷¹ „Az ember úgy beteg, illetve úgy gyógyít, ahogyan gondolkodik.”⁷² A betegségkép összefügg a kultúra testképével, és a betegség többé-kevésbé megállapított hátterével, a betegség okával. A betegség megelőzésére, az egészség megőrzésére vonatkozó tudást a kultúra egésze magában hordozza, hiedelemalapú és tapasztalatból eredő releváns szabály formájában.⁷³ A betegség- egészség fogalompár test(ek), testállapot(ok) besorolásakor kategóriarendszerként működtetve eltérő társadalmi és kognitív kontextusokat tár fel.

A gyógyítás során az egyén és teste, a gyógyító és az egyén teste között szoros kapcsolat van. A holisztikus szemlélettel (test-lélek-szellem) a háttérben, igyekszik feltérképezni, hogy milyen lelki problémák vezettek a betegség fizikai voltaához. Ennek során arra törekszik a terapeuta, hogy minél teljesebb képet kapjon a betegről. Közös vonása az alternatív gyógyászatnak a népi orvoslással az intuitív diagnózis, tehát nem kórelőzményekből vagy vizsgálatok sorozatából állapítja meg a kórokat, hanem érzései, tapasztalati, hite, hiedelmei alapján.⁷⁴

„frutti76 2009-09-19 23:04**166**.

Képzelték!Ma kezeltem az Anyukám derékfájását.Sajna a könyvben nincs leírás a derékfájás kezelésére,úgyhogy csináltam egy általános seprést,solar,alapcsakra seprés-töltés,meng mein seprés,gerinc seprés és helyileg,ahol fájt,ott rengeteget sepregettem.És Anyuci kicsit jobban lett.És ez óriási dolog,mert Ő ezektől eléggé elzárkó-

68 <http://www.melindavilaga.hu/HTML/csakrak.html>

69 Keszeg V.- Czégényi D. 2010. 13.

70 Verebélyi K. 2005. 87.

71 Schultheisz E. 1997. 16.

72 Keszeg V.- Czégényi D. 2010. 424.

73 Iancu L. 2010. 184.

74 Berde K. 1940. 116.

zik.Kicsit sem nyitott semmi ezoterikus dologgal kapcsolatban.Este még helyileg sepregettem,meg a solart tisztítottam-töltöttem (eléggé kíván szegény).Remélem segít Neki.”⁷⁵

„Torolt_felhasznalo_770932 2009-10-02 06:33235.

Úgy élem meg a kezeléseket,hogy egyszerűen hagyom az energiákat áramlani és figyelek az érzetekre.A páciens és magam érzeteire egyaránt.

A csakráknak van "mondanivalójuk",csak meg kell érteni őket.

előzmény:

veniko7 (234) 2009-10-01 22:30”⁷⁶

„bettyóci 2009-11-13 08:21377.

Nálunk a tegnapi vacsi ugyan az volt mint a tegnapelőtti

Volt viszont esti gyógyulás

Extra élmény volt a kezelés nekem és szinte azonnali javulás a betegnek. Fájt a füle, torka és a szeme, de csak a jobb oldalon. Távolban kezeltem és most volt először, hogy éreztem a prána felgyülemlést. Legalábbis azt hiszem az volt A fájós oldalon nagyobbnak éreztem a csakrákat.

A páciens szinte percre pontosan tudta, hogy mikor kezdtem el kezelni és még egy óra múlva is azt monda,hogy még mindig pezseg és tényleg jól van

Nagyon örültem!!!!!!

előzmény: Torolt_felhasznalo_603598 (0)”⁷⁷

A kezelés közben a gyógyító a szómágia keretén belül értelmezhető szöveget mond. Imának tekinthető abban az értelem, hogy egy felsőbb hatalom segítségét kéri a gyógyítás érdekében. A szó erejébe vetett hit az alternatív gyógyászatban is nagy szerepet kap.

„babaji 2011.12.16 10:19:33 © (52)

Önmagában is jó persze a corpusz/szoma/test érintése és masszázsa, de itt lelki és szellemi "érintés" is van illetve célszerű. Nem lehet a natur biológiára leszűkíteni.

Én speciella imádkozom talpam és tenyerem masszirozgatása közben :)))”⁷⁸

„Szerte a világon hittek és hisznek a kimondott szó mágikus gyógyító erejében. Ez volt az emberiség egyik legősibb, legkönnyebben alkalmazható gyógymódja. Mivel közvetlen testi beavatkozást nem igényel, így fájdalmat sem okoz, hatása elsősorban pszichikai, s mint kiderült,

⁷⁵<http://www.nlcafe.hu/forum/?id=1057&fid=441&topicid=238247&bw=&forumuser=&forumuserid=&step=1&page=35>

⁷⁶<http://www.nlcafe.hu/forum/?id=1057&fid=441&topicid=238247&bw=&forumuser=&forumuserid=&step=1&page=32>

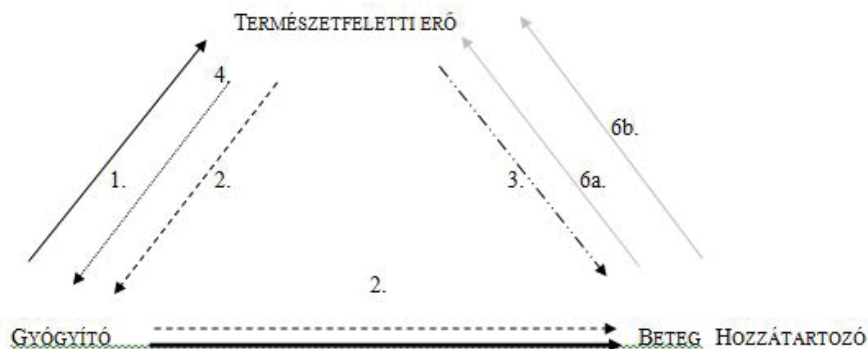
⁷⁷<http://www.nlcafe.hu/forum/?id=1057&fid=441&topicid=238247&bw=&forumuser=&forumuserid=&step=1&page=27>

⁷⁸ <http://forum.index.hu/Article/showArticle?t=9040887>

a lelki felkészítés az egyik legfontosabb hatóerő a modern gyógyításban is.”⁷⁹ „Többlete a cselekményekhez képest, hogy kimondja célját, és ezzel magában hordja teljesülését. Legegyszerűbb formái egyszerű felszólítások, parancsok, óhajok: a gyógyítani kívánt személyhez, tárgyhoz, természetfeletti erőhöz.”⁸⁰

A racionális tudás (lásd pl. talpmasszázs esetében, mikor közvetlen testi érintkezés történik a beteggel) valamint a természetfeletti erőkel teremtett összhang következtében kapott gyógyító erő meglétének lehetünk tanúi.

Ezt a kapcsolatot a következő ábrával szemléltethetjük⁸¹:

1 A gyógyító egy ima segítségével fordul a természetfeletti erőkhöz. Az ima fogalmát a Pócs Éva által használt terminológiában használom. Az ima esetében a szó kimondója nem a befolyásolandó objektumhoz intézi szavait, hanem felsőbbrendű lény segítségét, közbenjárását kéri a cél eléréséhez. Ezek a szövegek csak a vallás, jelen esetben a természetfeletti hit közbeiktatásában különbözik a hasonló helyzetben alkalmazott ráolvasásoktól. Ebben az esetben mágikus imáról beszélünk, mert mivel valamely cél elérése érdekében kér a gyógyító beavatkozást.⁸²

2 Ezen magasabb támogatók lehetnek angyalok, gyógyítók, különleges tudású emberek, maga Isten is, tehát a New Age eszmei összetettségre hívja fel a figyelmet. A gyógyítók által küldött energia kerül

⁷⁹ Hoppál M. 1990. 711.

⁸⁰ Pócs É. 1990. 656.

⁸¹ Mondok Á. 2001. 256. Az általa kidolgozott ábrát használtam fel a dolgozatomban felhasznált gyógyító tevékenységek szemléltetéséhez, mivel a kutatásom során, meglehetősen sok hasonlóságot fedeztem fel Mondok Ágnes idézett tanulmányában közölt információkkal. Ugyanakkor az ábra azt a kapcsolatot szemlélteti, mely az alternatív gyógyászat alaptéziseit emeli ki, és felhívja a figyelmet a test értelmezési kereteire. Az ábra a fizikai érintkezés, a szómágia szerepére hívja fel a figyelmet, és kalauz a későbbi értelmezések során.

⁸² Pócs É. 1990. 657.

át a páciensbe azáltal, hogy ő megszűri ezt, tulajdonképpen kapcsolatot létesítve a természetfeletti és beteg között.⁸³

3 Ez az energia közvetlenül is hat a betegre, mert lehetőséget biztosít meggyógyulnia betegségéből. A betegek is érzik a hatást, hiszen „ellazulnak, megnyugszanak, amit én is érzek a kezelés során.”

4 A természetfeletti erők a gyógyítóra is hatnak, hiszen erőt és energiát adnak neki, képessé teszik a gyógyításra. Az, hogy a gyógyító érzi ezeknek az erőknek a jelenlétét, megerősítik őt abban, hogy neki végeznie kell ezt a tevékenységet, és képes a hozzá kerülő beteget meggyógyítani.

5 A gyógyítás racionális folyamata is szerepet játszik, mert a gyógyító látható cselekvésekkel, tehát a masszázss és krémek felhasználásával is hat a betegre. A gyógyító személye rendkívül fontos tényező. A beteg számára a gyógyító egyénisége közvetíti a gyógyulásba vetett hitet, a gyógmód hatásosságába helyezett bizalmat, mely nélkül nincs javulás.⁸⁴

6 A beteg (6a), vagy helyette egy hozzátartozója (6b) is fordulhat a természetfelettihez ima vagy fohász formájában, de ez a kapcsolatteremtési forma esetleges, hiszen nem minden beteg imádkozik. Ez magában hordozza azt is, hogy a „természetfeletti” is valójában gyűjtőfogalom, és olyan irányba tolódhat el, ami megfelel a beteg világgépének is. Nincs kizárva az, hogy amíg a gyógyító egy „magasabb energiához” vagy angyalokhoz, egy kiemelkedő tudású személyhez fohászkozik, addig a beteg vallásossága háttérben Isten segítségét kéri.

A gyógyítás egész folyamata megerősítő a gyógyító számára, mert a betegséget ő is érzi, és azt a gyógyító energiát, amelyet ő kiválasztottsága háttérben gyógyításra alkalmaz, magán átvezetve közvetíti a betegnek.

Pákay Viktória, Tiszabökényben vizsgált gyógyító személy módszerének leírásakor, Diószegi Vilmos szibériai sámánok körében végzett kutatására hivatkozva hozza példának, hogy a manysi és hanti sámánokat révülés közben melegség, hőség lepi meg, ilyenkor az „Isten vagy a bálvány heve jön rájuk”. Diószegi gyűjtése alapján az ásítást olyan jelként értelmezi, mint a sámánok jelzését a révülés bekövetkeztére, és ekkor hitük szerint, a sámán gyógyító szellemeit magához hívja és lenyeli őket. A melegségre és az ásításra a magyar

⁸³ Beckford, A. J.–Hedges, E. 2000. 180.

⁸⁴ Hoppál M. 1990. 714.

anyagból Diószegi kiszombori, mezőkövesdi példákat említ. Megállapítja, hogy a magyar gyógyító hagyományban az ásitás, a melegség érzete rituális járuléka az ima elmondásának.⁸⁵

Gyrnaeus Tamás a betegség átérzésének ó- és újszövetségi gyökerét emeli ki, mikor Jézus magára veszi az emberiség fájdalmát, betegségeit és viseli ezt a terhet.⁸⁶ Vasas Samu szerint a beteg részéről is van egyfajta igénye, elvárása arra, hogy a gyógyító együtt szenvedjen velük, mintha a gyógyulás érdekében a betegség okozójának kiengesztelését várnák tőlük.⁸⁷ Ebben az esetben a beteg elfogadja azt a nézőpontot, hogy a gyógyító nem pusztán racionális módon nyújt számára segítséget a gyógyulásban, hanem, közvetítőként működik a természetfeletti erő és önmaga között.

A gyógyítók esetében – ha érzi gyógyítói tevékenységét – akkor válik a közösség teljes jogú tagjává, ha átesik azon a beavatási szertartáson, mely a gyógyítói mikroközösségbe integrálja, erősítve az „én” és „ők” különállását. Ez egy egységes rituáléként értelmezhető eljárás – melyre az egyénnek fizikailag is fel kell készülnie – alkalmassá teszi az egyént arra, hogy a magasabb szintű energiákat befogadja és azokat tevékenysége során testén átszűrve terápiája során alkalmazza. Láthatóvá válik, hogy hogyan használják az avató és a még laikus testét a beavatás során, melyek azok a testrészek, amelyek kiemelt szereppel bírnak. Sajátos szimbólumrendszer épül a szertartás köré, melyek csak az avatás kontextusában nyerik el értelmüket.⁸⁸

Egy ilyen beavatási szertartásról számol be Kis-Halas Judit, egy, a reikit vizsgáló tanulmányában. Írásában részletesen leírja és vázolja – a világhálón terjedő beavatási rituálék közül szemezgetve – azokat a fázisokat, melyek lépcsőfokai a beavatásnak, de a további tanulási lehetőséget tesznek lehetővé, a már „felsőbb” gyógyítói körökben. A beavatási szertartás lépcsőfokait, és az Arnold van Gennepe által kidolgozott rítuselméletbe illesztve azt is megállapíthatjuk, hogy egy olyan cselekvéssorozatról van szó, melyet átmeneti rítusként is kezelhetünk. Kirajzolódik körülötte az is, hogy „az egyének mindig ezekhez a kisebb csoportokhoz s nem közvetlenül az egész társadalomhoz kapcsolódnak, és így helyzetük változása is e közösségekhez való viszonyukban megy végbe. Az egyén átjutását az egyikből a másikba különleges aktusok segítik elő, melyekre azért van szükség, mert az egyes aktusok kríziseket okozhatnak mind az egyén, mind a környezete számára. Az

85 Diószegi V. 1958. 339-340.

86 Pákay V. 2004. 330. idézi: Gyrnaeus T. 1998. 148.

87 Vasas S. 1985. 219.

88 http://emesereiki.homestead.com/files/Reiki_mester_beavatas.pdf

egyén új környezetbe kerülésekor mint új elem bizonytalan helyzetű, ugyanakkor bekerülése a közösségbe is állapotváltozást jelent.⁸⁹ Így ezt az aktust is tekinthetjük a gennepi értelemben vett szent és profán világok egymásmellettiségének. „A rítusok, melyek az átmeneteknél mint sajátos csomópontoknál jelentkeznek, segítik az egyéneket a különböző szituációk között húzódó határok átlépésében, újabb egyensúlyi állapotot hozva létre. Az átmenetek köré csoportosuló mágikus cselekedetek bonyolult szertartások alakjában jelentkeznek.”⁹⁰ A rítusok tagolása a következő:

1. elválasztó rítus – *rite de séparation*, vagy preliminális rítus.⁹¹ Ez a reiki esetében a böjtöt, az élvezeti cikkek fogyasztásának tilalmát, a negatív érzésektől való elhatárolódást jelenti. A megtisztulás folyamatára a tanítványnak és a mesternek is szüksége van a sikeresség érdekében.⁹²
2. eltávolító rítus – *rite de marge*, vagy liminális rítus.⁹³ A reikibe történő beavatás során a mester megnyitja a tanítvány csakráit, a kezein keresztül áramoltatja az energiát az illető aurájába, illetve különböző japán írásjeleket rajzol a tanítvány homlokára, mely egyben olyan varázsigeeként jelentkezik, amely „megteremt a kapcsolatot a természetfeletti szférával.”⁹⁴
3. beépítő rítus – *rite d'agregation* vagy posztliminális rítus.⁹⁵ Ennek során a jelölt megkapja a gyógyításhoz szükséges 3 írásjelet, melyeket a gyógyítás eredményessége érdekében kell majd a későbbiek során használnia. Képes lesz a természetfeletti való rendszeres kapcsolattartásra, annak jótékony energiájának közvetítésére.⁹⁶

Az egyes szakaszok célját, a megelőző csoporttól való elválás biztosítása, az régittől történő eltávolodás az új irányába, de ekkor az egyén még független az előző és a következő csoporttól is, és végső fázis az új viszonyba történő beépülést célozza. Ez a mozzanat a kultúra újraszerveződését biztosítja, mely nem a kezdeti állapotot jelenti, hanem egy új szervezettség kialakulását, de egy új rendet.⁹⁷

89 idézi: Fejős Z. 1979. 409.

90 idézi: Fejős Z. 1979. 409.

91 idézi: Fejős Z. 1979. 410.

92 Kis-Halas J. 2007. 405.

93 idézi: Fejős Z. 1979. 410.

94 Kis-Halas J. 2007. 405.-407.

95 idézi: Fejős Z. 1979. 410.

96 Kis-Halas J.

97 Fejős Z. 1979. 411.

Kis-Halas Judit kiemeli, hogy az internetes portálokon olvasható élményelbeszélések lehetővé teszik azt, hogy a folyamat laikus olvasatát is megismerjük, így információkat kaphatunk arról, hogy az avatás során a későbbi gyógyító milyen testi változásokat tapasztal, továbbá milyen eredménye és szerepe lesz a gyógyítónak a későbbiek során.⁹⁸

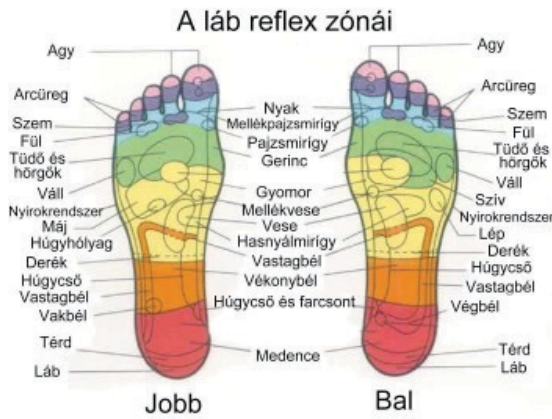
Bibliográfia

- BECK Mihály 2004 *Parajelenségek és paratudományok*. Vince Kiadó, Budapest.
- BECKFORD, James A. – HEDGES, E. 2000 Holism, Healing and the New Age. In.: Bowman, Marion-Sutcliffe, Steven (szerk.) *Beyond New Age. Exploring Alternative Spirituality*. Edinburgh University Press, Edinburgh. 169–187.
- BERDE Károly 1940 *A magyar nép dermatológiája. A bőr és betegségei népünk nyelvén, hiedelmeiben és szokásaiban*. Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat. Budapest.
- BORGOS Anna 2002 Naiv testelméletek. A testtel kapcsolatos népszerű diskurzusok alakulása és jellemzői. In.: CSABAI M. – ERŐS F. (szerk.): *Test-beszédek. Köznapi és tudományos diskurzusok a testről*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest. 21–45.
- BOURDIEU, Pierre 1978 Hevenyészett megjegyzések a test társadalmi észleléséről. In.: Uő.: *A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődése. Tanulmányok*. 151–165. Gondolat Kiadó, Budapest.
- BOWMAN, Marion – SUTCLIFFE, Steven 2000 *Introduction*. In. Uő (szerk.): *Beyond New Age. Exploring Alternative Spirituality*. Edinburgh University Press, Edinburgh.
- CSABAI Márta – ERŐS Ferenc 2002 Előszó. In.: U. ő. (szerk.): *Test-beszédek. Köznapi és tudományos diskurzusok a testről*. Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest. 7–10.
- DEÁKY Zita 2002 *A hivatalos és a hagyományos gyógyítás a magyar történeti forrásokban*. Osiris Kiadó, Budapest.
- DIÓSZEGI Vilmos 1958 *A sámánhit emlékei a magyar népi műveltségben*. akadémiai Kiadó. Budapest.
- FEJŐS Zoltán 1979 Az átmeneti rítusok. Arnold van Gennep elméletének vázlatja. *Ethnographia* XC. 406–414.
- FÜSTI MOLNÁR Sándor 1983 *Egészségünk útja. Az egészségnevelés Szakkönyvtára* 13. Medicina Könyvkiadó. Budapest.
- GÁL Péter 2010 *A New Age keresztény szemmel*. Szent István Társulat, Budapest.

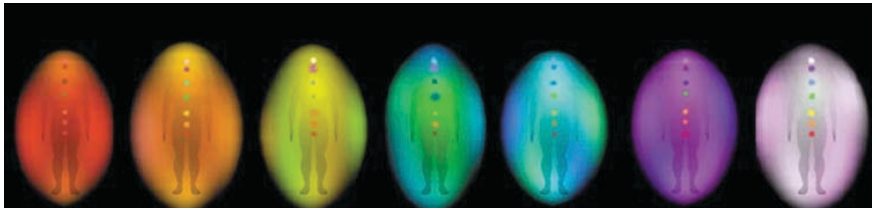
- GASSMANN, Lothar 1987 *New Age. Jön az egységes világvallás?* Primo Kiadó, Budapest.
- GRYNAEUS Tamás 1998 Lappangva gyógyítgató paraszt orvosok Szeged környékén a századfordulótól napjainkig. *Móra Ferenc Múzeum Évkönyve*, Szeged. 137–165. (*Studia Ethnographicae* 2.)
- HOPPÁL Mihály 1990 Népi gyógyítás. In. *Magyar Néprajz* VII. Akadémiai Kiadó, Budapest. 693–724.
- IANCU Laura 2010 Világkép, vallás és betegség Magyarfaluban. In.: Pócs Éva (szerk.): *Mágikus és szakrális medicina. Tanulmányok a transzcendensről* VII. Balassi Kiadó, Budapest, 184-200.
- KAMARÁS István 1999 Új vallási mozgalmak világszerte és Magyarországon. *Magyar Tudomány* 5.
- KESZEG Vilmos – CZÉGÉNYI Dóra (szerk.) 2010 Korok, kórok, kontextusok. In.: *A beteg ember. Betegségek, betegek és gyógyítók.* Mentor Kiadó, Marosvásárhely. 423–458.
- KIS-HALAS Judit
2007 „Fejtetömön arany fénygömb” In.: Pócs Éva (szerk.): *Maszk, átváltozás, beavatás. Tanulmányok a transzcendensről* V. Balassi Kiadó, Budapest. 400–420.
2008 „Ha eljönnek az angyalok...” In.: Pócs Éva (szerk.): *Démonok, látók, szentek. Tanulmányok a transzcendensről* VI. Balassi Kiadó, Budapest. 243–278.
2010 Jézus katonái a Földön és a Mennyei Jeruzsálemben. Szellemsebészet: egy kortárs ezoterikus gyógyászati rendszer. In.: Pócs Éva (szerk.): *Mágikus és szakrális medicina. Tanulmányok a transzcendensről* VII. Balassi Kiadó, Budapest. 593–622.
- KOLTAY Erika
2002 A természetgyógyászat és a népi orvoslás kapcsolata. In. *Test, lélek, természet. Tanulmányok a népi orvoslás emlékeiből.* Barna Gábor-Kótyuk Erzsébet (szerk.). SZTEI., Szeged. 167–171.
2004 History of alternative medicine in Hungary in 19th and early 20th century. *Orvostörténeti Közlemények*, 188–189. 57–68.
- KÖIVA, Mare 2009 On-Line Medicine. Communication and Narratives. *Media & Foklore. Contemporary Folklore* IV. 162–183.
http://www.folklore.ee/ri/pubte/ee/cf/cf4/CF4_Koiva.pdf
- KÓSA László 1999 *Fürdőélet a Monarchiában.* Holnap, Budapest.
- KÖLNEI Livia 2006 Az alternatív orvoslás kezdetei Magyarországon. *Orvostörténeti Közlemények*, 196–197. 35–77.
- MAUSS, Marcel 2000 A test technikái. In.: U.ő.: *Szociológia és antropológia.* Osiris Kiadó, Budapest. 425–446.
- MONDOK Ágnes 2001 Adatok egy gyógyítóasszony világképéhez.

- In.: Pócs Éva (szerk.): *Két csíki falu néphite a századvégen*. Osiris Kiadó, Budapest. 242–270.
- OLÁH Andor 1986 „Újhold, új király.” Gondolat Kiadó, Budapest.
- O’MATHÚNA, Dónal – LARIMORE, Walt 2009 *Alternatív medicina*. Harmat Kiadó, Budapest.
- PÁKAY Viktória 2004 A tiszabökényi gyógyító. In: Pócs Éva (szerk.) *Áldás és átok, csoda és boszorkányság*. Balassi Kiadó, Budapest. 320–341.
- PIETRONI, Patric 1992 Relationship between general practice and complementary medicine. *British Medical Journal*. 305. 564–566.
- PÓCS Éva 1990 Néphit. In.: Dömötör Tekla (főszerk.), Hoppál Mihály (szerk.): *Magyar Néprajz VII*. Akadémiai Kiadó, Budapest 527–692.
- RÁCZKEVY Edit 2001 Könyvszemle. *Orvostörténeti Közlemények*, 188–189. 190–193.
- Révai Új Lexikona 2006 XVII. kötet Sz-Toa. Babits Kiadó, Szekszárd. 832–833.
- SPEILMANN József 1979 Történelmi reflexiók a népi orvoslás és az orvostudomány viszonyáról. *Orvostörténeti Közlemények. Supplementum*. 11–12. 35–49.
- SCHULTHEISZ Emil 1997 *Az orvoslás kultúrtörténetéből*. Tájak – Korok – Múzeumok Egyesület – Magyar Tudománytörténeti Intézet, Budapest.
- TOMKA Miklós 1996 A vallásszociológia útjai. *Replika* 21-22. 163–171.
- VEREBÉLYI Kincső 2005 *Minden napok – jeles napok*. Timp Kiadó, Budapest.

Mellékletek

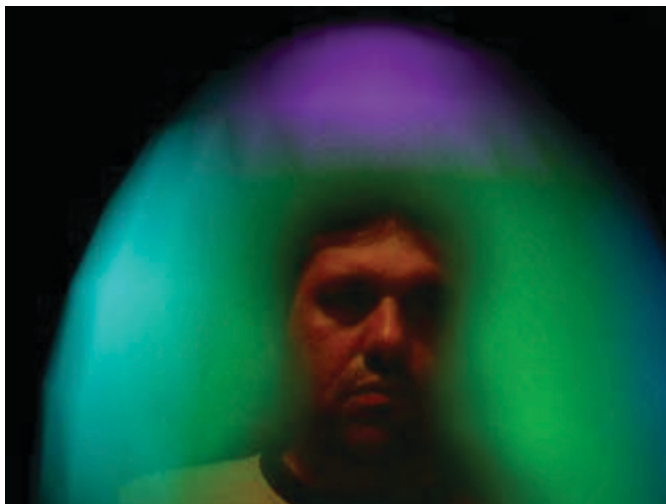
1.kép – forrás: <http://www.andaba.hu/talpmassz%C3%A1zs---reflexol%C3%B3gia.html> letöltve: 2012. április 18.

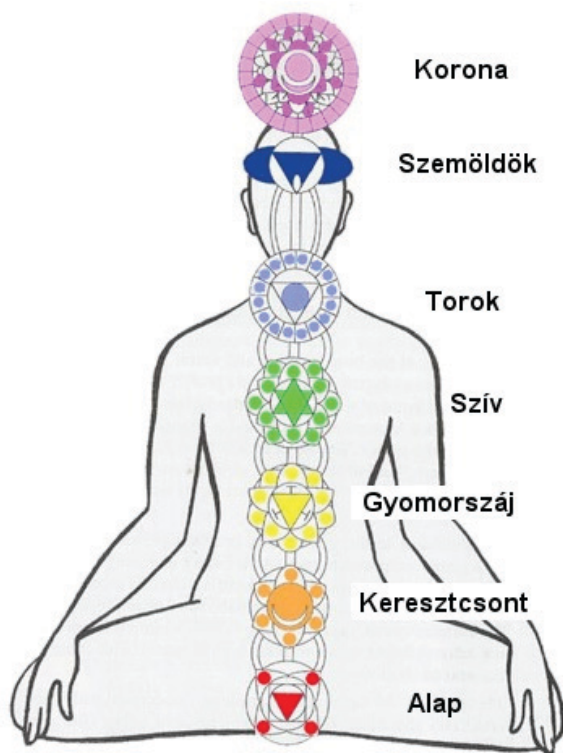
2. kép – forrás: <http://www.grafomagazin.hu/index.php?menu=13&rovat=&id=40> letöltés ideje: 2012. április 18.

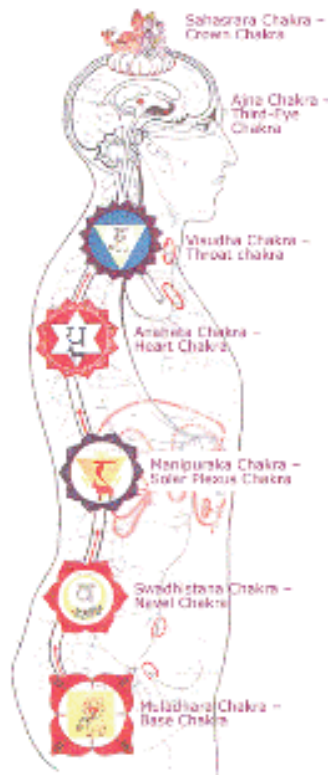
3. kép – forrás: <http://www.life.hu/tested-lelked/ezoteria/20101110-aurad-szine-arulkodik-rolad.html> letöltés ideje: 2012. április 18.

4. kép – forrás: <http://www.auracentrum.hu/AURA4hweb.htm>
letöltés ideje: 2012. április 18.

5. kép – forrás: http://gyogyuljmeg.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=26:csakrak&catid=35:csakrak-cat&Itemid=43
letöltés ideje: 2012. április 18.

6. kép – forrás: http://naturastart.shp.hu/hpc/web.php?a=naturastart&o=TUExqO_6dR letöltés ideje: 2012. április 18.